

Regelrådets uttalelse

Om: **Regulering av produktpakker og koblingsalg**

Ansvarlig: **Finansdepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Finansdepartementet

Deres ref.:
25/1162

Vår ref.:
2025/52

Vår saksbehandler:
Bendik Dalene

Dato:
04.04.2025

Uttalelse

Om: **Regulering av produktpakker og koblingssalg**
Konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Finansdepartementet har sendt på høring forslag fra Finanstilsynet som tar sikte på å øke kundemobiliteten og konkurransen i bankmarkedet.

Departementet beskriver koblingssalg og produktpakker som en mulig hindring for konkurranse, og konsentrerer seg om en mindre innstramming i dagens regler. Andre tiltak ut over dette drøftes ikke inngående, og man ender med å foreslå en relativt moderat endring. Regelrådet vurderer at omtalen av berørt næringsliv og virkningene for bankene er tilstrekkelig i lys av sakens begrensede omfang.

Bankene har vært kontaktet gjennom en kartlegging av praksis, og Finans Norge har gitt innspill. Regelrådet mener det er positivt at næringen har vært involvert, og anbefaler at man ved implementering holder et særlig fokus med hvordan forslaget berører små banker. Etter Regelrådets vurdering hadde det vært hensiktsmessig om høringsnotatet klargjorde en omtrentlig ikrafttredelsesdato, slik at berørte aktører kunne planlegge nødvendige tilpasninger i god tid.

Regelrådet mener at forslagene er utformet på en måte hvor målene kan nås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Gry Agnete Alsos
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Finansdepartementet har sendt på høring forslag (utarbeidet av Finanstilsynet) for å bidra til bedre kundemobilitet og konkurranse i bankmarkedet. Det blir foreslått endring i produktpakke-reglene i finansforetaksforskriften § 16-1, slik at det gis forbud mot å stille vilkår om lønnskonto for at kunden skal få bedre lånebetingelser for boliglån. I tillegg blir det foreslått en presisering av koblingssalgsreglene i finansavtaleloven § 5-8, som klargjør at en kontoavtale i forbindelse med boliglånsavtale kun kan ha som formål å betjene boliglånet.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

En strengere regulering kan øke administrative byrder, kreve tilpasninger i forretningsmodeller og påvirke konkurransen i bransjen. Det er viktig at forslagene til lovendringer ikke unødvendig begrenser bankenes handlingsrom eller påfører urimelige kostnader. Saken berører både store og små banker, samt tredjeparts betalingstjenester, og det er viktig å vurdere om omfang og grundighet i utredningen er tilpasset forslagenes virkninger.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Departementet beskriver at koblingssalg og produktpakker kan begrense konkurransen i bankmarkedet ved å hindre kundene i å velge ulike leverandører for boliglån, dagligbanktjenester og andre finansielle produkter. Målet med forslaget er å redusere innlåsningseffektene slik at forbrukerne får større valgfrihet, og at bankene konkurrerer på hvert enkelt produkt i stedet for å tvinge frem helkunde-forhold. Som en del av problembeskrivelsen viser utredningen til [rapport](#) om konkurransen i det norske bankmarkedet. Utredningen viser også på en god måte til gjeldende og fremtidig EU-regelverk på området. Regelrådet mener problem og mål er tilstrekkelig utredet.

3.2 Utredning av alternative tiltak

Departementet konsentrerer seg i hovedsak om å stramme inn gjeldende regler for koblingssalg og produktpakker, uten å gå i dybden på eventuelle andre tiltak. Dette er naturlig, ettersom formålet primært er å avgrense praksiser som har vokst fram under dagens regelverk. Likevel kunne det vært nyttig om høringsnotatet kort kommenterte hvorvidt det finnes mer grunnleggende alternativer. Departementet viser i problembeskrivelsen til at mange bankkunder ikke er klar over hvordan regelverket fungerer i dag. Regelrådet stiller spørsmål ved om informasjon til bankkunder om hva bankene kan kreve og ikke kreve ved avtale om boliglån kunne løst problemet i denne saken.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

Det aktuelle forslaget retter seg i hovedsak mot bankenes praksis for koblingssalg og produktpakker. Det dreier seg om en innskjerping av eksisterende regler, og ikke en grunnleggende omlegging av bransjens forretningsmodeller. Høringsnotatet beskriver næringslivet som berøres, i hovedsak banker, forbrukere og tredjeparts betalingstjenester. Siden tiltaket ikke anses å innebære vesentlige nye byrder for aktørene, er det etter Regelrådets vurdering i mindre grad behov for en mer omfattende næringslivsanalyse enn om forslaget hadde medført betydelige strukturelle endringer. Dermed framstår omtalen av berørt næringsliv som rimelig, gitt sakens begrensede omfang.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Høringsnotatet beskriver at forslaget vil kreve at de fleste boliglånstilbydere endrer vilkårene sine, noe som kan påvirke prisingen av lån, betalingstjenester og innskudd. Det framheves også at kollektive avtaler, for eksempel fagforeningsavtaler, kan måtte justeres, men at disse kundegruppene antas å kunne beholde gunstige vilkår. Videre kan forslaget kreve visse endringer i rutiner for kredittoppfølging og hvitvaskingskontroll, uten vesentlige kostnader. Departementet antyder at produktpakkene i visse tilfeller kan være et konkurransehinder, og at forslaget dermed kan styrke markedets funksjon. Etter Regelrådets vurdering er omtalen av konsekvenser for næringslivet tilstrekkelig.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Utredningen omtaler ikke spesifikt forutsetninger for en vellykket gjennomføring, men viser samtidig til at det ikke er forventet nevneverdige utfordringer for de berørte knyttet til gjennomføring av endringene. Regelrådet kan imidlertid ikke registrere at det er nevnt når regelverket blir foreslått å tre i kraft.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestep praksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Det fremgår ikke at små banker eller andre virksomheter er særskilt vurdert i høringsnotatet. Regelrådet registrerer at Finans Norge i sin [tilbakemelding](#) (se punkt 4.2 under) påpeker en mulig problemstilling knyttet til små banker. Regelrådet anbefaler å vurdere særskilt hvordan tiltakene kan påvirke små banker, og eventuelt påpeke det dersom virkningene ikke antas å være relativt sett mer omfattende enn for større banker.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

Det fremgår at bankene har vært involvert i regelverksprosessen gjennom kartlegging av deres praksis. I tillegg har departementet mottatt [tilbakemelding](#) fra Finans Norge på [brev](#) med spørsmål om det er aktuelt for næringen å arbeide for ytterligere forbedringer i bankbyttetjenesten, samt kommentarer til mulige tiltak som da var skissert. Regelrådet vil fremheve det som positivt at banknæringen har vært involvert i prosessen. Dette bidrar til å belyse flere sider av saken og styrker beslutningsgrunnlaget.

4.3 Forenkling for næringslivet

Av høringsnotatet fremgår det at den pågående utviklingen av kontoinformasjons- og betalingsfullmakttjenester vil bidra til å forenkle betjeningen av boliglån. Regelrådet registrerer også at utredningen viser til kartleggingsspørsmål om at kobling med lønnskonto forenkler undersøkelser av midlenes opprinnelse. Regelrådet mener det er positivt at departementet er observante på problemstillinger tilknyttet forenkling.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Forslagene innebærer mindre justeringer av eksisterende lovverk, slik at reguleringen i større grad skal tilsvare formålet bak lovgivningen. Departementet argumenterer for at de har foreslått et regelverk som i liten grad griper inn i bankenes struktur, og at implementering kan gjøres uten omfattende konsekvenser. Regelrådets konklusjon er at det foreslåtte regelverket er utformet til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.